

Dział 1: Człowiek jako jednostka w społeczeństwie

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>człowiek jako istota społeczna, osobowość, potrzeby człowieka, wartości, socjalizacja (pierwotna, wtórna, odwrócona), rola społeczna.</i>
Dostateczna	Opisywanie	Opisać przebieg procesu socjalizacji na różnych etapach życia człowieka oraz scharakteryzować wybrane potrzeby ludzkie według hierarchii (np. Masłowa).
Dobra	Porównywanie	Porównać rolę rodziny i grupy rówieśniczej w procesie kształtowania tożsamości oraz zestawzić ze sobą pojęcia np. konformizmu i nonkonformizmu.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować przyczyny i skutki konfliktów ról społecznych, w których może znaleźć się współczesny człowiek (np. uczeń, pracownik, członek rodziny).
Celująca	Analiza i problematyzacja	Sproblematyzować i poddać krytycznej analizie wpływ presji społecznej oraz algorytmów internetowych na autonomię jednostki i jej wybory życiowe we współczesnym świecie.

Dział 2: Charakterystyka życia społecznego

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>grupa społeczna, struktura społeczna, norma społeczna, anomia, konflikt społeczny, inkluzja, ekskluzja (wykluczenie).</i>
Dostateczna	Opisywanie	Opisać cechy charakterystyczne małych i dużych grup społecznych oraz przedstawić etapy powstawania i rozwiązywania konfliktu społecznego.
Dobra	Porównywanie	Porównać normy prawne, moralne, religijne i obyczajowe (pod kątem ich powstawania i sankcji) oraz wskazać różnice między grupami formalnymi a nieformalnymi.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować przyczyny powstawania nierówności społecznych i zjawiska wykluczenia we współczesnej Polsce na podstawie uproszczonych danych statystycznych.
Celująca	Analiza i problematyzacja	Dokonać krytycznej analizy struktur społecznych w dobie globalizacji, sproblematyzować zjawisko anomii społecznej we współczesnych kryzysach i ocenić skuteczność polityki państwa w walce z ubóstwem.

Dział 3: Naród

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>naród, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, społeczność etniczna, patriotyzm, nacjonalizm, szowinizm, rasizm, kosmopolityzm.</i>
Dostateczna	Opisywanie	Opisać czynniki narodotwórcze (państwo, język, kultura, krew) oraz scharakteryzować sytuację prawną mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i Europie.
Dobra	Porównywanie	Porównać pojęcia mniejszości narodowej i mniejszości etnicznej (na konkretnych przykładach w Polsce) oraz zestawzić postawę patriotyczną z nacjonalistyczną.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować procesy asymilacji oraz integracji kulturowej, a także wyjaśnić podłoże współczesnych konfliktów o charakterze narodowościowym na świecie.
Celująca	Analiza i problematyzacja	Sproblematyzować kwestię tożsamości narodowej w dobie migracji i globalizacji, krytycznie przeanalizować przejawy ksenofobii w dyskursie publicznym i zinterpretować zjawisko renesansu lokalnych tożsamości (etnoregionalizmu).

Dział 4: Kultura

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>kultura (materialna i niematerialna), kultura wysoka, kultura masowa, subkultura, pluralizm kulturowy, tolerancja, stygmatyzacja</i> .
Dostateczna	Opisywanie	Opisać funkcje kultury w życiu społecznym oraz scharakteryzować wybraną subkulturę młodzieżową pod kątem jej specyfiki (styl, wartości).
Dobra	Porównywanie	Porównać cechy kultury wysokiej (elitarnej) z kulturą masową (popularną) oraz wskazać różnice między tolerancją a akceptacją.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować zjawisko globalizacji kultury (np. amerykanizacja, makdonaldyzacja) i jej wpływ na tradycje lokalne oraz wyjaśnić mechanizm powstawania stereotypów.
Celująca	Analiza i problematyzacja	Poddać krytycznej analizie komercjalizację współczesnej kultury, sproblematyzować zjawisko "kultury unieważniania" (cancel culture) w przestrzeni publicznej oraz zinterpretować dylematy wielokulturowości we współczesnych państwach zachodnich.

Dział 5: Media we współczesnym świecie

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>środki masowego przekazu (masmedia), czwarta władza, opinia publiczna, fake news, dezinformacja, bańka informacyjna, cenzura</i> .
Dostateczna	Opisywanie	Opisać funkcje mediów w państwie demokratycznym (informacyjna, kontrolna, opiniotwórcza, edukacyjna) oraz przedstawić mechanizm działania sondaży opinii publicznej.
Dobra	Porównywanie	Porównać media tradycyjne (prasa, radio, TV) z mediami społecznościowymi (nowymi mediami) pod kątem szybkości przekazu, interaktywności i rzetelności.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować wpływ kampanii medialnych na decyzje wyborcze obywateli oraz wyjaśnić, w jaki sposób zjawisko postprawdy kształtuje współczesną debatę publiczną.
Celująca	Analiza i problematyzacja	Analizować krytycznie wiarygodność źródeł informacji internetowych (w tym deepfake i manipulacji), sproblematyzować zjawisko monopolizacji rynku medialnego i ocenić wpływ algorytmów na polaryzację społeczeństwa.

Dział 6: Społeczeństwo obywatelskie

Ocena	Poziom wymagań	Uczeń potrafi:
Dopuszczająca	Definiowanie	Podać definicje pojęć: <i>społeczeństwo obywatelskie, organizacja pozarządowa (NGO), stowarzyszenie, fundacja, wolontariat, petycja, inicjatywa ustawodawcza</i> .
Dostateczna	Opisywanie	Opisać prawne i społeczne formy aktywności obywatelskiej (np. udział w wyborach, budżet obywatelski) oraz przedstawić procedurę zakładania stowarzyszenia.
Dobra	Porównywanie	Porównać cele i zasady działania stowarzyszeń oraz fundacji, a także zestawień formy demokracji bezpośredniej (referendum) z demokracją przedstawicielską.
Bardzo dobra	Interpretowanie	Zinterpretować rolę organizacji pożytku publicznego (OPP) w rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz wyjaśnić pojęcie kapitału społecznego i jego znaczenie dla państwa.
Celująca	Analiza i problematyzacja	Dokonać krytycznej analizy poziomu zaangażowania obywatelskiego w Polsce, sproblematyzować przyczyny apatii politycznej młodego pokolenia oraz ocenić skuteczność e-demokracji (aktywności obywatelskiej w sieci).